

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A I R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda mr. Branka Zmajevića, kao predsjednika vijeća, te Neve Šibl, Ane Garačić, Milana Gudelja i Senke Klarić-Baranović, kao članova vijeća i tajnice u vijeću Snježane Mrkoci, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. D. S. i dr., zbog kaznenog djela iz čl. 122. OKZRH, odlučujući o žalbi optuženika podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Sisku od 3. ožujka 1999. godine, br. K 27/95, u sjednici održanoj 6. rujna 2000. godine, saslušavši zamjenika državnog odvjetnika Republike Hrvatske Dragana Novosela,

presudio i riješio je:

I. U povodu žalbe opt. S.D., u odnosu na njega, po službenoj dužnosti, ukida se pobijana presuda i u tom dijelu predmet vraća prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

II. Odbija se žalba opt. D.S., M.S. i M.D. kao neosnovana i u odnosu na njih potvrđuje se prvostupanjska presuda.

III. Protiv opt. S.D. produljuje se pritvor.

Obrazloženje

Županijski sud u Sisku u odsutnosti proglasio je krivim opt. D.S., M.S., M.D. i S.D. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZRH, te ih je za navedeno djelo po istom zakonskom propisu svakog osudio na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina.

Temeljem čl. 90. st. 4. ZKP optuženici su oslobođeni naknade troškova kaznenog postupka.

Protiv te presude podnijeli su optuženici zajedničku žalbu izjavljenu po braniteljima E.F. i dr., odvjetnicima iz S., zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede kaznenog zakona s prijedlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati

prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Državni odvjetnik Republike Hrvatske u svom dopisu od 23. srpnja 1999. godine predložio je da se žalba optuženika odbije kao neosnovana.

Žalba u odnosu na optužene D.S., M.S. i M.D. nije osnovana, dok je u odnosu na opt. S.D. prvostupanjsku presudu po službenoj dužnosti valjalo ukinuti iz razloga što je postupak proveden u optuženikovo odsutnosti u smislu čl. 290. st. 3. ZKP/93, a u međuvremenu je opt. S.D. uhićen po tjeratici Županijskog suda u Sisku, te je stavio prijedlog za ponavljanje kaznenog postupka.

Ne upuštajući se u ocjenu osnovanosti žalbe u odnosu na opt. S.D. i ne ulazeći dakle u meritum stvari, ovaj Vrhovni sud nalazi da je u svezi čl. 398. st. 1. ZKP/93, tijekom žalbenog postupka nastupila mogućnost ponovnog suđenja optuženika u njegovoj nazočnosti.

Naime, prema stanju spisa proizlazi da je opt. S.D. sada dostupan državnim tijelima jer se od 2. kolovoza 2000. godine nalazi u Okružnom zatvoru S., gdje mu je uručena nepravomoćna presuda i rješenje o određivanju pritvora od 3. ožujka 1999. godine, br. K 27/95, pa kako je 28. kolovoza 2000. godine, putem branitelja podnio zahtjev za ponavljanje postupka ispunili su se svi zakonski uvjeti i pretpostavke za ponovno suđenje sada u njegovoj nazočnosti.

Pod pretpostavkama iz čl. 290. st. 3. ZKP/93 optuženiku se može suditi u odsutnosti jedino ako je u bjegu, odnosno ako inače nije dostupan državnim tijelima. Prestankom tog razloga, kao što je to u ovom slučaju, ne može se više žalbeni postupak nastaviti kao da je optuženik i dalje odsutan, već se presuda izrečena u njegovoj odsutnosti mora ukinuti i vratiti predmet sudu prvog stupnja na ponovno suđenje da bi se vodio postupak u nazočnosti optuženika, te mu se pružila mogućnost obrane na glavnoj raspravi pred sudom prvog stupnja.

Ovakvo pravno shvaćanje sukladno je odredbi iz čl. 398. st. 1. ZKP/93, prema kojoj se ima ponoviti kazneni postupak uvijek kada je neka osoba osuđena u odsutnosti čim nastupi mogućnost da joj se ponovno sudi u njenoj nazočnosti.

Iz navednog slijedi kao logičan zaključak da u slučaju kada je u tijeku žalbenog postupka nastupila mogućnost da se optuženiku ponovno sudi tada ne treba dopustiti da prvostupanjska presuda postane pravomoćna da bi se tek nakon toga ponovio kazneni postupak u smislu citirane odredbe, nego treba nepravomoćnu presudu suda prvog stupnja od strane drugostupanjskog suda u povodu žalbe po službenoj dužnosti ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Radi navedenog u odnosu na opt. S.D. odlučeno je kao u izreci ove presude i rješenja.

Protivno navodima žalbe prvostupanjski je sud na temelju ukupnog rezultata provedenog postupka pravilno zaključio o postojanju relevantnih činjenica koje ukazuju sa sigurnošću da se u postupanju opt. D.S., M.S. i M.D. ostvaruju sva objektivna i subjektivna obilježja utuženog kaznenog djela. Ne samo da je sud pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje na temelju ocjene izvedenih dokaza, nego je pravilno primijenio i kazneni zakon

proglasivši optuženike krivim za kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika označeno u čl. 122. OKZRH.

Naime, objektivni učin predmetnog kaznenog djela nije sporan, a i notorna je činjenica da su 16. rujna 1991. godine u P. u blizini "Vile G." prilikom strijeljanja ubijeni i teško ranjeni zarobljeni i razoružani pripadnici ZNG i Policijske uprave S. i P., kako je to navedeno u izreci prvostupanjske presude. Masakr je dokazan i izvršenom ekshumacijom na licu mjesta, te identifikacijom nađenih leševa.

Da su poznati zločin počinili M.S. i M.D. pod vodstvom opt. D.S., koji je rukovodio akcijom na položaju kod Vile "G.", proizlazi iz iskaza svjedoka pripadnika iste četničko-terorističke formacije koji su bili kasnije zarobljeni, kao i svjedoka oštećenika koji su strijeljanje sticajem okolnosti preživjeli, te prikriiveni mrtvim gardistima pritajivši se uspjeli se izvući i doći do hrvatskih položaja.

Sud prvog stupnja je reproducirajući iskaze preslušanih svjedoka iznio odlučne okolnosti koje proizlaze iz njihova sadržaja, a relevantne su za utvrđenje esencijalnih obilježja kaznenog djela za koje su optuženi D.S., M.S. i M.D., proglašeni krivim.

Iz iskaza svjedoka pripadnika neprijateljske formacije nesumnjivo proizlazi da je opt. D.S. bio vođa formacije, te da je naredio strijeljanje zarobljenika i sudjelovao u masakru zajedno sa opt. M.S. i M.D.

Navedeno proizlazi iz iskaza svjedoka pripadnika neprijateljske formacije, koji su prema njihovom kazivanju naišli na već učinjeni zločin, te neki su i vidjeli mrtve gardiste, a ti iskazi potkrepljeni su i iskazima oštećenika, kako je to sud prvog stupnja pravilno ocijenio i izložio zbog čega svoje zaključke o kriminalnim radnjama optuženika temelji na rezultatu postupka, a s obzirom i na notornu činjenicu izvršenog zločina kritične zgode nad ratnim zarobljenicima.

Kod toga uz razloge već sadržane u presudi prvog stupnja koje ovaj drugostupanjski sud prihvaća valja dodati da nisu točne tvrdnje žalbe kako iz iskaza saslušanih svjedoka proizlazi samo da je inkriminiranu djelatnost izvršila "S. grupa", time da se spominje u nekoliko navrata prvoopt. D.S., dok ostali optuženici ne.

S tim u svezi treba kazati da je svjedok M.T. koji nije htio ići vidjeti ubijene gardiste saznao da je zločin učinio opt. M.D., kojeg poznaje pod nadimkom "P.", dok svjedok N.T. tvrdi da mu je M.D. zvan "P." sam rekao kako je poubijao gardiste i MUP-ovce. Prema iskazu svjedoka I.T. njemu su ostali pripadnici neprijateljske formacije kad je došao na lice mjesta rekli da je opt. D.S. tražio tko će izvršiti strijeljanje i da se javio opt. M.D. zvan "P."

Ovdje će se samo još ponoviti navodi obrazloženja prvostupanjske presude da je svjedok M.Ž. prepoznao na slici koja mu je tijekom postupka predložena opt. D.S. kao čovjeka sa crnim brkovima, koji je čim su bili zarobljeni iz pištolja izrešetao gardistu, inače njihovog vozača, a opt. M.S. iz puškomitroljeza ubio trojicu zarobljenika dok su ležali potrbuške na zemlji s rukama na potiljku.

Neosnovan je žalbeni prigovor da je trebalo utvrditi "tko je i što je radio kritične zgode na kritičnom mjestu". Naime, optuženici D.S., M.S. i M.D. djelujući kao pripadnici

četničko-terorističke formacije zajednički su počinili kazneno djelo kao suizvršioc, pa se radi o zajedničkoj radnji izvršenog strijeljanja ratnih zarobljenika, tako da je irelevantno koji je od optuženika svojom radnjom doveo do zabranjene posljedice, nego je odlučna njihova zajednička svijest da će pucanjem iz pješačkog vatrenog oružja lišiti života razoružane ratne zarobljenike.

Dakle, suprotno pokušaju žalbe učiniti dvojbenim da su optuženici djelo počinili, sud prvog stupnja je nedvojbeno utvrdio da su upravo oni izvršili inkriminirane radnje na način i uz okolnosti kako im je to inkriminirano u izreci pobijane presude.

Prema tome, razlozi žalbe u pogledu opt. D.S., M.S. i M.D. nisu osnovani, jer je sud na pravilno utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio i kazneni zakon zaključivši da postupanje optuženika sadrži u sebi sva subjektivna i objektivna obilježja kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZRH, pa je optuženike ispravno za navedeno djelo proglasio krivim.

U smislu čl. 369. ZPP ispitana je i odluka o kaznenoj sankciji izrečena optuženim D.S., M.S. i M.D., te je utvrđeno da je sud prvog stupnja optuženicima izrekao primjerenu kaznu zatvora.

Naime, radi se o teškom kaznenom djelu s visoko zapriječenom kaznom zatvora, pa cijeneći odgovornost optuženika i stupanj ugrožavanja zaštićenog dobra, izrečena kazna zatvora svakom optuženiku u trajanju od 20 godina ukazuje se i po zaključku suda drugog stupnja primjerenom i potrebnom za realizaciju zakonom predviđenih svrha kažnjavanja.

S obzirom na izloženo žalbu opt. D.S., M.S. i M.D. valjalo je odbiti i temeljem čl. 387. ZKP/97 presuditi kao u izreci ove presude i rješenja.

Međutim, kako je u odnosu na opt. S.D. presuda ukinuta da bi se postupak ponovio u njegovoj nazočnosti, valjalo je ispitati potrebu daljnjeg zadržavanja tog optuženika u pritvoru.

Naime, protiv opt. S.D. pritvor je bio određen zato što mu je izrečena kazna zatvora u trajanju od 20 godina, a ne iz drugih zakonskih osnova. Kako je u odnosu na opt. S.D. ukinuta prvostupanjska presuda kojom je osuđen na navedenu kaznu, to je otpao i zakonski uvjet za određivanje odnosno produljenje pritvora na temelju čl. 343. st. 1. ZKP/93.

Drugostupanjski sud ispitujući postoje li drugi sada fakultativni zakonski osnovi za produljenje pritvora iz čl. 102. ZKP/97 utvrdio je da postoji pritvorska osnova iz čl. 102. st. 1. toč. 1. ZKP/97.

Naime, opt. S.D. uhićen je dana 2. kolovoza 2000. godine po djelatnicima PU P. temeljem tjeralice Županijskog suda u Sisku pod brojem K-27/95. Optuženik je prema njegovom kazivanju do 17. srpnja 2000. godine boravio u mjestu K. sabirni centar SRJ - Srbija, a gdje mu se i sada nalazi izvanbračna supruga i troje djece u dobi od 9, 6 i 5 godina. Bez obzira je li se opt. S.D. dragovoljno vratio u Republiku Hrvatsku iz spisa proizlazi da se s njim nije vratila i njegova uža obitelj, a što je s obzirom na zapriječenu kaznu zatvora okolnost koja ukazuje na opasnost od bijega.

Prema tome, kako su ostvarene zakonske pretpostavke za zadržavanje optuženika u pritvoru, temeljem čl. 102. st. 1. toč. 1. ZKP/97 opt. S.D. produžen je pritvor.

U Zagrebu, 6. rujna 2000. godine

Zapisničar:
Snježana Mrkoci, v.r.

Predsjednik vijeća:
mr. Branko Zmajević, v.r.

POUKA O PRAVU NA ŽALBU:

Protiv ove presude u smislu čl. 394. st. 1. toč. 1. ZKP/97, dopuštena je žalba Vrhovnom sudu Republike Hrvatske kao sudu trećeg stupnja. Žalba se podnosi putem prvostupanjskog Županijskog suda u Sisku u roku od 15 dana od dana primitka ove presude.